

T Ü R M Ö B

TÜRKİYE SERBEST MUHASEBECİ MALİ MÜŞAVİRLER
VE YEMİNLİ MALİ MÜŞAVİRLER ODALARI BİRLİĞİ
(UNION OF CHAMBERS OF CERTIFIED PUBLIC ACCOUNTANTS OF TURKEY)

YENİ TÜRK TİCARET KANUNU'YLA DÜNYA LİĞİNE

*Türkiye'deki şirketleri dünyanın birinci ligine taşıyacak
Yeni Türk Ticaret Kanunu neler getiriyor?*

Türkiye'ye neler kazandırıyor?

Hangi yönlerden eleştiriliyor?

TÜRMÖB Yeni TTK sürecine nasıl hazırlandı?

Önerilerimiz neler?

TÜRMÖB

Türkiye Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler ve Yeminli Mali Müşavirler Odaları Birliği
Gençlik Cad. No:107 Anıttepe/ANKARA

Tel: 0 312 232 50 60 [10 Hat] **Faks:** 0312 232 50 73 turmob@turmob.org.tr

YENİ TÜRK TİCARET KANUNU'YLA DÜNYA LİĞİNE

Türkiye Cumhuriyeti'nin kurulduğu ilk günden bu yana ülkenin ekonomik açıdan kalkınması, dünyayla bütünleşmesi, uluslararası alanda güçlü bir oyuncu olarak yerini alması için atılan en önemli adımlardan biri, 1 Temmuz 2012'de yürürlüğe girmiştir.

Ülkemizde 50 yıldan uzun bir zamandır uygulanmış olan 6762 sayılı Türk Ticaret Kanunu, bu tarihten itibaren yerini 6102 sayılı yeni Türk Ticaret Kanunu'na (TTK) bırakmıştır.

Hazırlık çalışmalarına 1999'da Adalet Bakanlığı bünyesinde oluşturulan geniş katılımlı bir kurulla başlanan yeni Türk Ticaret Kanunu, tasarı olarak 2005'te yaklaşık 9 aylık bir sürede kamuoyunun bilgisine sunularak tartışıldıktan sonra TBMM'ye sevk edildi. TBMM Adalet Komisyonu'ndaki tartışmalar ve değişikliklerin ardından Genel Kurul'da 13 Ocak 2011'de kabul edilen yeni Türk Ticaret Kanunu'nun yürürlüğe girdiği tarih olan 1 Temmuz 2012, Türkiye ekonomisi için bir milat niteliği taşımaktadır.

YENİ TTK GEREĞİ

20. yüzyılın ikinci yarısında, ticaret hayatında yaşanan önemli değişiklikler eski kanunu çağın gerisinde bırakmıştır.

Türkiye'nin 1960'larda başlayan AET/AT'nin ortak üyeliği sürecini; 1995 yılında Gümrük Birliği'ne taşınması, 1999 yılında yapılan "Helsinki Zirvesi'nde" tam üye adayı konumuna gelmesi ve 2001 yılında da, Ortaklık müzakerelerinin başlamasıyla beraber konjonktür "ticaret kanunumuzun", AB ticaret hukukuna paralel şekilde oluşmasını gerekli kılmıştır.

Teknolojik değişim ve gelişmeler, özellikle internetin de günlük yaşantımız ve hayatımızın geniş bir alanını radikal bir şekilde değiştirmesi "yeni bakışı ve ihtiyacı" körüklemiştir.

Bugün; gelişen ve değişen dünyada ortaya çıkan ticari gerçekleri düzenlemekte yetersiz kalan yasa maddeleri ise hem uyumsuzlukların artmasına hem de şirketlerin güçsüzleşmesine ve hantallaşmasına neden olmuş durumda. Küreselleşen dünyada artan sermaye hareketleri, yatırımların ülkeden ülkeye hızla kaymasına neden olurken, şirketlerin küresel ölçekte rekabet edebilmeleri için gereken sermaye miktarları da hızlı artışını sürdürüyor.

Türkiye'nin; AB üyeliğine hazırlanırken, finans ve sermaye piyasalarının bir parçası, hatta uluslararası finans merkezlerinden biri olma iddiası, uygulamaların uluslararası standartlarda olmasını kaçınılmaz kılıyor.

Ülkemizde çok değerli firmalar olmasına rağmen, incelendiğinde 100 yıllık geçmişi olan firma sayısı bir elin parmaklarını geçmiyor. Bu yüzden Türkiye'nin yaratabildiği bir dünya markası da bulunmuyor. Oysa Türkiye'de şirketlerin kurumsal bir yapıya kavuşmasını sağlayacak yasal alt yapıların oluşması gerekliliği açık.

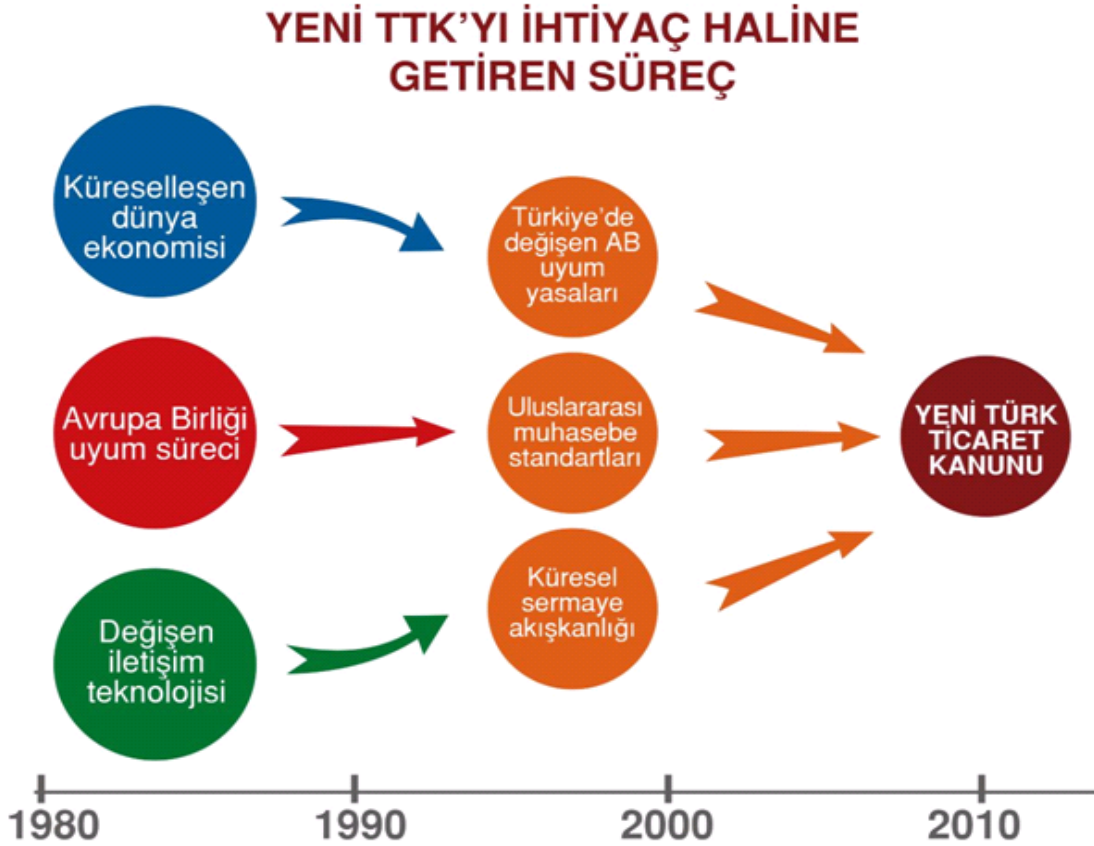
Türkiye'deki işletmelerin dünya piyasaları ile rekabet gücünü haiz, etkin ve güvenilir

aktörler olarak yerini alması gerektiği gerçeği herkes tarafından kabul ediliyor. Bunun için başta gelen şart ise işletmelerin Uluslararası Finansal Raporlama Standartları'na (IFRS) göre düzenlenmiş, Uluslararası Denetim Standartları'na (IAAS) göre denetlenmiş finansal tablolarla kendilerini ortaya koyabilmeleri.

1980'li yıllardan itibaren pek çok AB ülkesinde ticaret kanunu reformları gerçekleştirilerek, şirketlerin uluslararası muhasebe ve denetim standartlarına uyum göstermeleri için önlemler alındı. 2000'li yıllarla birlikte, bu ülkelerin ticaret kanunlarına; ticaret hayatında giderek etkin olmaya başlayan internet, elektronik posta, elektronik imza gibi kavramlar da girmeye başladı.

Değişen dünya koşullarında ve çok uzun süredir tam üye olmak üzere adaylık sürecini devam ettirdiğimiz Avrupa Birliği'nde bu gelişmeler yaşanırken Türkiye'nin şirketleriyle ve şirketlerin faaliyetini düzenleyen yasal çerçevesiyle bu gelişmelerin dışında kalması elbette mümkün değil. Dünya bu kadar hızlı bir şekilde değişirken, Türkiye'de faaliyet gösteren şirketlerin kendilerine dar gelen, modası geçmiş ve günün ihtiyaçlarına karşılık veremeyen bir elbiseyle devam etmeleri herhalde düşünülemezdi.

Ticari hayatımızın yeniden düzenlenmesigereğinin açık olduğu bu dönemde yeni Türk Ticaret Kanunu tam da bu ihtiyaca cevap vermek üzere hazırlanmıştır.

YENİ TTK HANGİ TEMELLERDE YÜKSELİYOR?

Ortakların, çalışanların ve alacaklıların haklarını da en az şirket yöneticileri kadar güvence altına alan, kurumsal yönetimleri, küreselleşen dünyanın gerektirdiği rekabetçi şirket yapılarını, günün ihtiyaçlarına uygun ticari ve bürokratik ilişkileri düzenleyen yeni Türk Ticaret Kanunu, Türkiye'deki şirketleri dünyanın birinci ligine taşıyacak üç temel üzerinde yükseliyor:

1. Uluslararası standartlarda şeffaflık ve kurumsal yönetim
2. Güçlü sermaye yapısı
3. Hızlı karar alma ve güvenli ticaret

1- Uluslararası standartlarda şeffaflık ve kurumsal yönetim

Yeni TTK'nın taşıdığı temel felsefeye dayalı getirdiği ilkeler;

- Sermaye şirketlerini yalnızca işletme sahibi veya yöneticisinin özel mülkü olmaktan çıkartırken, üzerinde ortakların, çalışanlarının ve alacaklıların da hakkı olan kurumsal yapılar haline getiriyor;
- Uluslararası denetim ve muhasebe standartlarının uygulanması, Avrupa Birliği yönergelerine ve mevzuatına uygun raporlamaların yapılabilmesi hem şirketlerin paydaşlarda daha sağlıklı ilişkiler kurmasını, hem de finansmana daha kolay erişimini sağlıyor;
- Şirketlerin şeffaflık ve hesap verebilirlik gibi kurumsal yönetim ilkeleri çerçevesinde hareket etmesini sağlayacak TTK, yabancı sermaye ile kurulacak uluslararası ortaklıkları, çeşitli yatırım fonlarının şirketlere ortak olabilmelerini, risk sermayesi şirketlerinin kuruluş ve büyüme aşamasında şirketleri fonlayabilmesini mümkün hale getiriyor;
- Bunun yanında şirketlerin daha fazla ve daha hızlı bir şekilde kredi kullanabilmeleri ve sermaye piyasasında halka açılabilme olanaklarını artırıyor.

Ancak daha 01 Temmuz 2012 tarihinde yürürlüğe girmeden yapılmış olan 6335 sayılı Kanun değişikliği ile TTK'nın sahip olduğu bu ilkeler önemli birer yara alıyordu.

Şöyle ki; bu Kanun değişikliği ile;

- Şeffaflık ve bu yönde sermaye şirketlerinin kurmaları gereken internet sitesi düzenlemesi oldukça daraltılıyor, içi neredeyse boş ve sadece bağımsız denetime tabi şirketlerin kurmak zorunda oldukları bir site haline geliyordu.
- Finansal raporlama standartlarına dayalı muhasebe anlayışı [eskiden olduğu gibi halen de uygulanan finansal kuruluşlar (bankalar] hariç] hiç uygulanamadan kaldırılıyor; ticari işletmeler, özellikle de şirketlerin vergi odaklı muhasebe anlayışını eskiden olduğu gibi sürdürmeleri yeniden sağlanıyordu. Yeni TTK'nın felsefesinde var olan "muhasebe vergi için tutulmaz" ilkesi daha hiç geniş çaplı uygulanma imkanı bulamadan tarih haline getiriliyordu. Türkiye Muhasebe Standartları Kurulu'nun Maliye Bakanlığı ile birlikte çalıştığı Finansal Raporlama Standartlarına uygun tek düzen hesap planı hiç tartışmaya açılmıyor; Vergi Konseyi'nin yeni

TTK'ya uygun hazırlamış olduğu Kurumlar Vergisi Kanun Taslağı internette duyurulduğu ile kalıyor, bir daha hiç gündeme getirilmeyip, unutuluyordu.

- Finansal raporlama gibi bağımsız denetim de bu değişiklikten nasibini alıyor; tüm sermaye şirketleri, belki ilk aşamada büyük ve orta ölçekli sermaye şirketleri için daha yoğun uygulanabilecek olan bağımsız denetim, onbinlerce şirket yerine sadece (eskiden de bağımsız denetime tabi olan bin şirkete yalnızca yaklaşık binbeşyüz şirketin eklenmesi ile) ikibinbeşyüz civarında (büyük çoğunluğu anonim şirket olan) sermaye şirketleri için zorunlu hale getiriliyordu. Kapsam maliyet getiriliyor nidaları arasında oldukça daraltılıyordu. Bu gelişme de beklenmeyen bir sonuç doğurmuştu. O da onbinlerce şirketin denetimsiz kalmasıydı. Bir anda bu boşluk görülüyor ve 6455 sayılı Kanunla TTK'nın bağımsız denetim dışı (hatta tamamen denetimsiz) kalan anonim şirketlerin 397. maddenin beşinci fıkrasında yeniden bir denetim düzenleniyordu. Bu değişiklikten sonra bile sayıları yüzbinleri bulan limited şirketler denetimsiz kalmaya devam ediyordu. Gerçi bu konuda yetki Bakanlar Kurulu'nda olduğu için kapsamın bir gün genişleyebileceğini umut etmek de mümkün görünmekteydi.
- Bu gelişmeler karşısında sermaye şirketlerinin kredi maliyetlerinin düşmesini bekleme, KOBİ'leri daha büyük işletmeler haline getirecek olanakları artırma ve sermaye piyasasına yönlendirme ihtimalleri bir başka bahara kalmış görünüyordu.

2- Güçlü sermaye yapısı

Yeni TTK ilk aşamada, ortakların şirkete koydukları sermayenin nakdi veya gayri nakdi (Taşınmaz veya makine, ekipman vb.) olarak açık ve net biçimde tanımlanmasını, şirkete sermaye olarak girmesini hedefliyordu.

İkinci aşamada, ortakların şirketten para alımını engelleyerek, başlangıçta şirkete koyulan veya kâr eklenmesi yoluyla artırılan sermayenin erimesinin önüne geçiliyordu. Bu hedefin desteklenmesi için, ortaklara kâr dağıtımı, ücret ödenmesi gibi yöntemlerin vergi düzenlemeleriyle de teşvik edilmesi elbette büyük önem taşıyordu.

Üçüncü aşamada, şirketlerin yönetim kurullarına girecek daha fazla sayıda profesyonelle kurumlaşması, bu yönetimlerin gerçekten işleyen denetim sistemiyle denetlenmesi ve risklerin önceden tespit edilmesi hedefleniyordu.

Böylece daha fazla sayıda aile şirketinin bir sonraki nesle devredilecek hale gelmesi amaçlanıyordu. Şirketler bu tür bir yapıya kavuştuklarında, halka açılarak sermayelerini güçlendirebilmeleri de olanaklı hale gelecekti.

Ancak, 6335 sayılı Kanun değişikliği bu temelleri de sekteye uğrattı.

Ortakların şirkete borçlanması yasaklanmaya çalışılırken, tam tersine ortakların şirkete borçlanabilmeleri, hatta süre ve miktar sınırı olmaksızın neredeyse tamamen yasal hale getirildi. Bu değişiklikte tüm yaklaşım, yeni Kanunun herhangi bir maliyet getirmemesi üzerine kurgulanmıştı. Maliyet getiren her hüküm değiştirilmeliydi. Nitekim gelişme bu yönde oldu. Ancak bu değişikliği yapanlar Türk işletmelerinin geleceğine nasıl bir maliyet getirmekte olduklarının pek farkında değildi.

Finansal altyapı ve denetim kurgusu olmayınca, kurumsal yönetim ve profesyonel yönetici yaklaşımlarının da işlevselliğini sağlamak pek mümkün olmayacak gibi gözükmekteydi.

3- Hızlı karar alma ve güvenli ticaret

Yeni TTK artık günlük hayatımızın bir parçası haline gelen internet teknolojisinin ticari hayatta da etkili bir şekilde kullanılmasının önünü açıyordu. Şirket kuruluşundan başlayarak genel kurul ve yönetim kurulu toplantılarına kadar her tür yasal prosedürün online ortamda gerçekleştirilebilmesini mümkün kılan yeni TTK, ticari defterlerin de bilgisayar ortamında tutulabilmesine izin veriyordu. Şirketler arası borç alacak ilişkilerinde ve uyuşmazlıklarda online ortamın kullanılabilmesi de uyuşmazlıkların daha hızlı çözülmesinin yolunu açıyordu.

Diğer yandan, aslında şeffaflık ve kurumsal yönetim ilkelerinin şirketler arası ticareti daha güvenli hale getireceği açıktı. Yeni Kanunda şirketin bilançosunun ve ortaklarının internet sayfasında yayınlanması, şirketin basılı evrakının üzerinde unvan ve internet sitesi bilgilerinin bulunması, grup şirketi kavramının tanımlanması, grup şirketleri ve bağlı şirketlerin borçlarından ana şirketlerin sorumlu olması gibi şeffaflığa yönelik pek çok düzenleme bulunuyordu.

Ayrıca küçük ve orta boy işletme kavramının yasalarda ilk kez tanımlanması ve bu işletmelerin büyükler karşısında korunması da yeni TTK'nın getirdiği önemli düzenlemeler arasında yer alıyordu.

Aslında 6335 sayılı Kanun değişikliğinin olumlu yanları da yok değildi. En azından TTK'nın bu gibi önemli değişikliklerinin bir kısmı hakkında olumsuz hükümler getirmiyordu.

6335 sayılı Kanun değişikliği öncesi YENİ TTK'NIN ÜÇ PARAMETRESİNE ANALİTİK BAKIŞ		
Uluslararası standartlarda şeffaflık ve kurumsal yönetim	Güçlü sermaye yapısı	Hızlı karar alma ve güvenli ticaret
<ul style="list-style-type: none">• Kurumsal yönetim ilkeleri• Uluslararası muhasebe standartları• Uluslararası standartlarda denetim	<ul style="list-style-type: none">• Ödenmiş net sermayeler• Ortaklardan ayrıştırılmış kasalar• Profesyonelleştirilmiş yönetim ve denetim kurulları	<ul style="list-style-type: none">• Online genel kurullar• Online yönetim kurulları• İnternet ortamında ve basılı evraklarda görünürlük ve açıklık• Küçük işletmelerin korunması

YENİ TÜRK TİCARET KANUNU

TTK'nın temelleri

Hedefler

Daha güçlü ortaklık yapıları	Uluslararası alanda rekabet edebilirlik	Ortaklardan bağımsız sermaye şirketleri	Karar alma süreçlerinde hızlanma	Daha hızlı alacak takibi	Daha fazla kayıtlı işlem
------------------------------	---	---	----------------------------------	--------------------------	--------------------------

Ortaya çıkması beklenen sonuçlar

Finansman olanaklarında genişleme	Uluslararası ortaklıklarda artış	Daha fazla yerli ve yabancı yatırım	Daha fazla halka açık şirket
-----------------------------------	----------------------------------	-------------------------------------	------------------------------

Ekonomik etkileri

İç ve dış ticaret hacminde artış	Daha hızlı büyüyen şirketler	Genişleyen para ve sermaye piyasaları	Kayıt dışı ekonomide azalma
----------------------------------	------------------------------	---------------------------------------	-----------------------------

Dışsal etkiler

Daha yüksek iç tasarruf oranı, daha sürdürülebilir büyüme trendi	Kendine güvenen, uluslararası vizyona sahip, yenilikçi, uzun vadeli düşünebilen bir girişimcilik kültürü	Vergi tabanında genişleme ve oranlarda düşüş
--	--	--

Genel sonuç

Daha zengin, gelir dağılımı daha dengeli ve refah içinde yaşayan bir toplum

YEREL LİGDEN DÜNYA İLE REKABETE

Yeni TTK'nın getirdiği bu üç temel, yani şeffaflık, güçlü sermaye yapısı ve güvenli ticaret ortamı, sermaye şirketlerinin ortaklardan bağımsızlaştırılmasını, daha güçlü ortaklık yapılarını, daha hızlı karar mekanizmalarını, daha hızlı alacak takibi ve uluslararası standartlarda rekabet gücünü beraberinde getirecekti.

Bu gelişmeler, Türkiye'de kurulan şirketlerin finansmana daha kolay erişimini sağlayacak, uluslararası ortaklıkların ve işbirliklerinin yolunu açacak, ülkede daha fazla yerli ve yabancı yatırım yapılmasını ve halka açık şirket sayısını artırarak sermayenin tabana yayılmasını sağlayacaktı.

Daha derin bir sermaye piyasası, daha yüksek hacimlere ulaşan üretim, iç ve dış ticaret şirketlerin daha hızlı büyümesinin yolunu açacaktı. Finansmanın, yatırımın ve kazancın önünün açılması, para ve sermaye piyasasının genişlemesi, sürdürülebilir büyümenin en önemli bileşeni olan iç tasarruf oranının yükselmesine de zemin hazırlayacaktı. Yeni TTK, kendine güvenen, uluslararası vizyona sahip, yenilikçi ve uzun vadeli düşünebilen bir girişimcilik kültürünü de destekleyecek, geliştirecekti.

Türkiye'deki işletmelerin ayaklarındaki bağlardan ve artık kendilerine dar gelen bir elbiseden kurtulmaları, kısa sürede pek çok şirketin yerel ligden uluslararası alana taşınmasının yolunu açacaktı. Şirketleri dünya liginde top koşturur hale gelen bir Türkiye'nin daha zengin ve refah içinde yaşayan bir toplum haline dönüşeceğine hiç kuşku yoktu.

Bu yeni elbisenin çok şık olduğu açıktı. Ancak bu çok şık elbisenin Türk ticaret hayatı üzerinde biraz sakil duracağı tartışmaya açıldı. Acaba Türk işletmeleri bu elbiseyi taşıyabilecek miydi? Cevap hemen bulundu. Elbise şıktı ama onu taşıyacaklar o kapasitede değildi. O zaman yapılması gereken, bu elbisenin bir süre daha naftalinlenip dolapta giyileceği günü beklemesiydi. 6335 sayılı Kanun değişikliği bunun en tipik göstergesiydi.

YENİ TÜRK TİCARET KANUNU'NDAN SAĞLANACAK FAYDALAR

1 Temmuz 2012'de yürürlüğe giren yeni Türk Ticaret Kanunu'nun ticaret hayatımıza getireceği "değişim ve faydaları" üç ana başlık altında toplamak mümkündür.

Bunlardan ilki, ticari mevzuatımızda şimdiye kadar dolaylı olarak sözü edilen, üstü kapalı bir şekilde "ima edilen" veya yazılı olmasa da bir tür teamül olarak kabul edilen bazı uygulamaların açık ve net biçimde yerini almasıydı.

İkincisi ticari mevzuatta şimdiye kadar yer bulmayan şeffaflık ve kurumsal yönetime ilişkin hükümlerdi. Bu hükümlerle, yasal düzenlemelerimize ilk defa "**vergi için değil şeffaflık için muhasebe**" anlayışı girmektedir.

Üçüncü olarak da yeni Türk Ticaret Kanunu şimdiye kadar yasalarımızda olmayan bir dizi yeni uygulamayı mevzuata kazandırmaktaydı. Bu yenilikler hem ticari hayatın günlük pratik ihtiyaçlarına cevap verecek, hem de gelişen ve günlük hayatımızın bir parçası haline gelen teknolojiyi, hukukun da bir parçası haline getirecek nitelikteydi.

Yeni TTK'nın getireceği **kazanımlar** ise madde madde şöyleydi:

1. Tüm dünyada uygulanan muhasebe kuralları artık ülkemizde de uygulanacaktı.

Bunun sonucu olarak;

- a. Türk şirketlerinin iç ve dış piyasa rekabet gücü artacak,
- b. "Vergi için muhasebe" anlayışı yerini "şeffaflık ve bilgi için muhasebe" anlayışına bırakacak,
- c. Türkiye ekonomisi kayıt dışılıktan kurtulacak,
- d. Şirketlerimizin uluslararası arenada saygınlığı ve güvenilirliği artacak,
- e. Yabancı sermaye çok daha güvenli ve korkmadan ülkemize gelebilecek,
- f. Şirketlerimizin yerellikten kurtulup dünya şirketleri olabilmesinin yolu açılacaktı.

2. Şirketler teknolojik olanaklardan maksimum ölçüde yararlanabileceklerdi.

Buna göre,

- a. Şirketlerin genel kurulları ve yönetim kurulları elektronik ortamda yapılabilecek,
- b. Tacirler arasındaki ihtarlar, ihbarlar ve beyanlar elektronik imza ile yapılabilecek,
- c. Şirket muhasebesi ve defterleri elektronik ortamda tutulabilecekti.

3. Halka açık şirketlerimizin sayısı hızla artacaktı.

4. Vadeli satışlarda KOBİ'ler koruma altına alınmıştı. Örneğin, sözleşmelerde 60 günden fazla vade öngörülmesi geçersiz sayılmıştı.

5. Herkes bir ortak bulmak zorunda olmadan tek başına şirket kurabilecekti.

6. Küçük pay sahipleri çok daha fazla korunacak ve pay sahipleri demokrasisi sağlanacaktı.

7. Şirketlerimizin kredibilitesi ve kredi olanakları artacaktı.

8. Şirket bilgilerine ulaşım kolaylaşacaktı.

9. Şirketin malvarlığının korunması en öncelikli amaçlardan bir tanesi olacaktı.

Bu bağlamda;

- a. Ortaklar şirket kasasını kendi şahsi kasaları gibi kullanamayacak,
- b. Alacaklıların, alacaklarına kavuşması çok daha kolaylaşmış olacak,

c. Kuruluş, birleşme, bölünme, sermaye artırımı, sermaye azaltımı gibi şirket malvarlığını yakından ilgilendiren işlemler, işlem denetiminden geçecekti. Bu arada maliyet getirir yaklaşımıyla Türk hukukuna özgü olacak işlem denetimi de daha uygulanamadan 6335 sayılı Kanun değişikliği ile TTK'dan çıkarılıyordu.

10. A.Ş.'lerin yönetim kurulları tek bir kişiden oluşabilecekti.
11. Tüzel kişiler de yönetici olabilecekti.
12. Yöneticilerin pay sahibi olması zorunluluğu kaldırılmıştı.
13. Limitet şirketlerde pay devri kolaylaştırılmıştı.
14. Tüm anonim şirketler kayıtlı sermaye sistemine geçebilecekti. Böylece genel kurulu toplamaya gerek olmadan yönetim kurulu sermaye arttırabilecekti.
15. Acentelerin hakları çok daha kapsamlı şekilde yeniden düzenlenmişti.
16. Şirketler topluluğu ve topluluk şirketlerinin hukuki durumları ilk kez kanuni olarak düzenlenmiş ve birleşmeye katılabilecek şirketlerin kapsamı genişletilmişti. Ayrıca borca batık ve tasfiye halindeki şirketlerin başka şirketlerle birleşmelerinin önü açılmıştı.
17. Bölünme vergi mevzuatından sonra ilk kez düzenlenmişti.
18. Limitet şirket payları nama yazılı senede bağlanabilecekti.
19. Şirketlerin esas sözleşmede yazılı faaliyet konusu dışında yaptıkları işlemler de geçerli olacaktı.
20. Şirketlerimiz kurumsal yapılara kavuşacaktı. Böylece ikinci hatta üçüncü nesillere geçecek şirketlerimizin sayısı artabilecekti.
21. Ticari işletmenin ilk kez açık bir tanımı yapılıyordu.
22. Şirketlerin esas sözleşmede yazılı faaliyetlerle ilgili sınırlama kaldırılarak, bu faaliyet konuları dışında yaptıkları işlemler de geçerli sayılıyordu. Böylece ana işletme konusu dışında, esas sözleşmelere teker teker şirketin yapabileceği her işlemin yazılması yönündeki uygulama ortadan kalkıyordu.
23. Ticaret sicili kayıtlarının kimin tarafından tutulacağı açıkça belirtiliyordu. Ticaret ve sanayi odaları, bunların bulunmadığı yerlerde Gümrük ve Ticaret Bakanlığı açıkça görevlendiriliyordu.
24. Vakıflar ilk kez açık ve net biçimde tacir olarak tanımlanıyor; ticari işletme işleten tüzel kişiler arasına vakıflar da katılarak vakıfların ticari hayata katılmasının önündeki zorluklar kaldırılıyordu.
25. KOBİ'ler ilk kez TTK'da açıkça bir Kanun hükmü sayesinde ölçeklendirilip tanımlanabilir hale getiriliyordu. KOBİ olmaya bazı sonuçlara bağlanıyor ve bazı yükümlülükler KOBİ'ler açısından yumuşatılıyordu. Küçük ve orta boy işletmeler konusundaki ölçütleri belirlemek ise, her ne kadar TTK Gümrük ve Ticaret

Bakanlığı'ndan bahsetese de, kanun hükmünde kararnameler döneminin azizliği nedeniyle Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'nın inisiyatifine bırakılıyordu.

26. Şirketler topluluğu kavramı da ilk kez ticaret kanunlarımıza giriyordu. Yine şeffaflık ilkeleri çerçevesinde ana şirketlerin iştirakler üzerinden mal varlıklarını gizlemeleri, borçlarını ödemekten kaçınmaları engelleniyordu.
27. Tüketicilere yönelik bileşik faiz yasağı daha net çizgilerle ortaya konuyordu.
28. Haksız rekabet sadece işletmeler için değil, tüketiciler açısından da ele alınarak yeniden düzenleniyordu. Böylece haksız rekabetten zarar gören tüketiciler de daha etkin bir şekilde haklarını koruyabilecek hale geliyordu. Ayrıca haksız rekabet halleri genişletilerek rekabet düzeninin daha etkin korunması hedefleniyordu.
29. Acentelerin hakları yeni TTK'da çok daha kapsamlı şekilde yeniden düzenleniyordu.
30. Ticaret unvanının korunmasına ilişkin düzenlemeler, marka ve patent düzenlemeleriyle uyumlu hale getirilerek hak sahiplerine daha geniş bir koruma sağlanıyordu.
31. Bir şirket kurmak veya şirketin sermayesini artırmak amacıyla yahut vaadiyle halka her türlü yoldan çağrıda bulunularak para toplanması yasaklanıyordu.
32. Yeni Kanunun getirdiği önemli düzenleme, bilanço ve defterlerin uluslararası ilkelere ve standartlara uygun olarak tutulmasıydı. Türkiye'deki şirketler uluslararası alanda geçerli bilanço verileriyle daha kolayca uluslararası ortaklıklara girebileceklerdi. 6335 sayılı Kanun değişikliği bu gelişmeye de el atıyor ve Vergi Usul Kanununa göre defter tutulmasından asla vazgeçilmiyordu.
33. İşletmelerin ticaret unvanlarının hem mekansal olarak, hem internet ortamında, hem de fiziksel olarak basılı evrak üzerinde gösterilmesi zorunluluğu getirilerek tüzel kişi kimliklerinin açık ve net şekilde görünmesi sağlanıyordu.
34. Şirket bilgilerine ulaşım olağanüstü kolaylaşıyor, bu bağlamda her sermaye şirketinin bir internet sayfası bulunması zorunlu hale getiriliyordu. Bu internet sayfasından, halka açık şirketler gibi her şirketin bilanço ve kâr zarar tablolarının yayınlanması öngörülmüyordu. 6335 sayılı Kanun değişikliği bu hükmü tamamen daraltıyor ve sadece bağımsız denetime tabi şirketler için uygulama zorunluluğu getiriyordu. Bu da sözde şeffaflığın sadece, yaklaşık ikibinbeşyüz şirket için uygulanması demekti.
35. Anonim şirketlere koyulan nakdi ve gayri nakdi sermayenin kurucular beyanıyla açıkça raporlanması ve bilirkişi tarafından bunların tespit edilmesi de şirketlerin gerçek sermayesinin bilinmesi ve denetlenebilmesi açısından önemli bir düzenlemeydi.
36. Anonim şirketlerin kurulma prosedürü basitleştirilirken, şirketin sermayesinin ödenmesi zorunluluğu getiriliyordu. Anonim şirketin kuruluşunda sermayenin yüzde 25'inin, limitet şirket kuruluşunda ise nakit sermayenin tamamının tescilden önce ödenmesi öngörülmüyordu. Birinde nakit sermaye için ¼ ödeme var diğerinde isetamamı peşin ödeme geliyor; anonim ve limitedşirketler arasındaki eşitlik bozuluyor diye 6335 sayılı Kanun değişikliği müdahale ediyor ve limited şirketlerdeki peşin ödeme kuralından vazgeçiliyordu.

37. Yeni kurulan bir anonim şirketin iki ay gibi kısa bir sürede halka açılması sağlanabiliyordu. Ancak 30 Aralık 2012 tarihinde yürürlüğe giren yeni Sermaye Piyasası Kanunu bu hükmün uygulanma imkânını ortadan kaldırılıyordu.
38. Kuruluş, birleşme, bölünme, sermaye artırımı, sermaye azaltımı gibi şirket malvarlığını yakından ilgilendiren işlemler, işlem denetiminden geçirilecekti. Böylece tüm ortakların haklarının korunması sağlanmış olacaktı. Ancak işlem denetimi de 6335 sayılı Kanun değişikliği ile kaldırılmıştı.
39. Şirketler topluluğu ve ana şirket-bağlı şirket düzenlemeleriyle ana şirketlerin borçlardan sorumlu olması, iştiraklerin borcu için ana şirketlere dava açılabilmesi ve bilançolarda her iştirakin kayıp ve kazancının açıkça gösterilmesi alacaklıların hakları açısından önemli bir adım oluşturuyordu. Bu düzenlemeler grup şirketlerinde şeffaflığı sağlayarak hem üçüncü şirketlerin hem de tüketicilerin haklarını bu tür büyük yapılar karşısında korumasını kolaylaştırıyordu.
40. Tüzel kişilerin de yönetim kurulu üyesi olabilmesine olanak verilmesiyle ana şirketlerin iştiraklerinde gerçek kişilerin arkasında kanun yolunu dolanarak sorumluluktan kurtulma yöntemini ortadan kaldırılıyordu.
41. Anonim şirketlerde yönetim kurulu üyelerinin en az dörtte birinin yüksek öğretim görme zorunluluğu şirketlere profesyonel yöneticilere güvenme ve kurumlaşma şansı veriyordu.
42. Anonim şirketlerde risklerin erken teşhisi için önceden bir komite kurulması öngörülerek, mali yapıya ilişkin bozulma belirtilerinin önceden tespit edilmesi, gerekli önlemlerin alınması yönünde düzenleme getiriliyordu. Ortakların talebine bağlı olarak kurulan bu komite pay senetleri borsada işlem gören şirketlerde zorunlu tutuluyordu.
43. Şirketlerin bağımsız denetim sürecine girmeleri, hem kayıtların gerçeğe uygun hale gelmesini sağlayacak, hem de şirketlerin mali yapılarını güçlendirecek düzenlemelerdi. Denetimle birlikte denetçilerin seçimi, atanması, azledilmesi gibi konular TTK'de ayrıntılı olarak düzenlenmekteydi. Ayrıca denetçilerin denetimi için de bağımsız bir üst kurul oluşturulması öngörülmekteydi. Bu konuda gelişmeler birbiri ardı sıra yaşandı. 660 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu kuruldu. Bu Kurum Maliye Bakanlığı ile ilişkilendirildi. 6335 sayılı Kanun değişikliği ile finansal raporlama, bağımsız denetim, şeffaflık, ticari defterlerin Vergi Usul Kanununa göre tutulması, bağımsız denetimin bu yeni Kurum'un yetki ve otoritesi çerçevesinde şekillenmesi, denetime tabi olacak şirketleri belirleme yetkisinin Bakanlar Kurulu'na bırakılması, Bakanlar Kurulu kararının bağımsız denetimi bu yeni Kurum'un görüşleri doğrultusunda çok dar tutması bu gelişmeler arasında yerini aldı.

YENİ TTK'YA GETİRİLEN ELEŞTİRİLER VE DEĞİŞTİRİLMESİ İSTENEN HÜKÜMLER

Yeni TTK'nın özellikle sermaye şirketleri için getirdiği bazı yeniliklerin “çok ileri düzeyde”, “bugünkü ticaret hayatının kaldıramayacağı”, adeta “lüks” düzenlemeler olduğu eleştirisi yapıldı. Eski düzenlemelerin Türkiye'deki girişimlerin ve girişimcilerin önüne set çektiğini görmeyen, Türkiye'deki şirketlerin değişen dünyaya uyum sağlamasının önemini kavrayamayan bir bakış açısıyla getirilen bu eleştiriler yoğunlukla **üç alanda** toplanıyordu.

Bunlardan ilki TTK'nın getirdiği muhasebe ve denetim standartlarının Türkiye'deki işletmeler özellikle de KOBİ'ler için uygun olmadığı yönündeki eleştiridir.

İkincisi ortakların sermaye şirketlerinden ayrışması için alınan önlemlerdir. Burada öne çıkan konu, ortakların şirket kasasından sınırsız borçlanmalarına yasak getirilmesidir.

Üçüncü eleştiri konusu ise yeni TTK'da getirilen adli para ve hapis cezaları üzerinde yoğunlaşıyordu. Bu cezai hükümlerin ticaret hayatını ve girişimcileri tehdit altında bıraktığı, potansiyel suçlu haline getirdiği öne sürülüyordu.

Yeni TTK'ya karşı getirilen bu tür eleştirileri 10 başlık altında ele alabiliriz:

1- Yeni TTK kamuoyu tarafından konuşulmadı, tartışılmadı Meclis'te bir günde kabul edildi.

Yeni TTK'nın hazırlıklarına, 1999'dan beri konusunda uzman her alandan 50 kişilik hukukçu grubu destek verdi. Bu hukukçular tarafından hazırlanan Yeni TTK Tasarısı 2005 Şubat ayında kamuoyuna sunuldu ve çeşitli üniversitelerin hukuk fakültelerinden, konuyla ilgili STK'ndan görüşler alındı. Bu görüşler doğrultusunda Tasarı geliştirildi. TTK, 22'nci yasama döneminde, Adalet Alt Komisyonu'nda iki yıla yakın tartışıldı ve bundan sonra Meclis'e geldi. Yasadaki ihtilaflar için uzlaşma komisyonu kuruldu ve süreçte 97 tadil önergesi hazırlandı. Partilerin anlaşmazlık noktası kanunla ilgili değil Meclis'in çalışma yöntemiyle ilgiliydi, burada uzlaşıldı ve Tasarı yasalaştı.

2- Şirketlerin ticari sırları internet sitesinde açıklanacak.

Gelişmiş ekonomilerde ticari sır kavramından artık sadece müşteri adresleri, pazarlama teknikleri ve kanalları, maliyet hesapları, imalat ve üretim sırları anlaşılacaktır. Örneğin özvarlığın hesaplanması sır değildir. Bu tip bilgiler zaten bilançolarda yer alır ve bu da Gümrük ve Ticaret Bakanlığı'nın elindedir. Getirilen düzenleme, bugün borsada halka açık şirketlerin duyurdukları bilgilerin açıklanmasını zorunlu kılıyor. Halka açık şirketlerin batmasına veya zora düşmesine neden olmayan bu açıklamaların diğer şirketler için “sır” olduğu iddiasının pek bir dayanağı bulunmuyor. 6335 sayılı Kanun değişikliği ilgili maddeyi adeta içi boş hale getirerek, bu tür tartışmaların önüne geçmiştir.

3- Yöneticilere ödenen ücret özel bilgidir, bu bilgiler internet sitesinde açıklanacak

Yönetim kurulu üyelerinin aldıkları paralar, ikramiyeler azınlık hissedarlar için hayati önem taşır. Azınlık hissedarlara kârdan pay verilmemesine rağmen, yöneticilerin şirketten çok yüksek ücret ve primler alması hukuki ihtilaflara neden olur. Son yıllarda ABD ve Avrupa'da büyük şirket iflaslarında yöneticilerin aldıkları paralar zaman zaman gündeme gelmiş, bunlar da hep açıklanmıştır. Yöneticilere ödenen maaş, seyahat gideri, prim ve benzerlerinin açıklanması zorunluluğu şeffaflık gereğidir. Kaldı ki bu ödemeler tek tek kişi olarak değil toplam ödeme şeklinde açıklanacaktı. 6335 sayılı Kanun değişikliği bu hükmü

tamamen TTK'dan çıkarmıştır.

4-Şirket sahipleri ve ortaklar artık kendi şirketinden borç alamayacak. Paraya ihtiyacı olan sahip ya da ortak zor duruma düşecek.

Uygulamada ortaklar cari hesabı, büyük ölçüde kayıt dışı sistemin, faturasız satışların, gayrimeşru ödemelerin kalesi haline gelmiştir. Kayıt dışı sistemi ortadan kaldırmak için ilk adımın burada atılması gerekiyordu. TTK ortaklar cari hesabını yasaklıyor ve mevcutlarının üç yılda ortadan kalkması için zaman veriyordu.

Günümüzde, aile şirketi bile olsalar kuruldukları andan itibaren şirket üzerinde pay sahiplerinin çalışanların, kredi verenlerin, alacaklıların ve devletin çeşitli hakları olduğu kabul ediliyor. Bu nedenle verilen borcun veya emsale uygun ücret dışında, konulan sermayenin geri alınması şeklinde şirkete borçlanmanın engellenmesi, hak kayıplarının önlenmesi ve kamu yararı açısından zorunluluk olarak görülüyor.

Uygulamada, sermayeye eklenen kâr payları şirket ortakları tarafından geri alınmaktadır. TTK bu durumun gerçeğe uygun hale gelmesi için ortakların kâr payı veya ücret almasını öngörüyor. Bu konudaki ikincil düzenlemelerin ticari gerçeklere uygun olarak yapılması, vergi düzenlemeleriyle de kâr payı dağıtımının teşvik edilmesi uygulama açısından hayati önem taşıyor.

Bu uygulamayla şirket sermayesinin erimemesi, diğer ortaklara karşı taahhüt edilen sermayenin korunması amaçlanıyordu. Ayrıca TTK; yönetim kurulunun ya da yakın akrabalarının şirketten borçlanmasını yasaklarken şirketin bayii veya toptancısı durumundaki ortakların, yöneticilerin vadeli mal alımını bu yasağın kapsamı dışında tutuyordu.

6335 sayılı Kanun değişikliği bu eleştiriyi de haklı bularak, TTK'yı ortakların şirkete borçlanmalarını yasaklar değil, tam tersine ortakların şirkete borçlanmalarını yasal hale getirir bir hükme kavuşturmuştur.

5- Şirketlere denetim yapılırken büyüklüklerine göre ölçek ayırımı yapılmıyor.

Muhasebe standartları açısından ölçek ayırımı yeni TTK'da işçi sayısı, ciro ve bilanço büyüklüğüne göre yapılıyor ancak ölçü tespiti ilgili Kanun Hükmünde Kararname dolayısıyla Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'na bırakılıyordu. Bakanlık tarafından bu ölçüler açıklandığında her büyüklükteki işletmenin tabi olduğu muhasebe standardı açıklığa kavuşmuş olacaktı.

Yeni TTK'da denetimin bağımsız denetim standartlarına göre yapılacağı belirtiliyordu. Bağımsız denetim standartlarına göre denetimde, büyük veya küçük şirket ayrımı bulunmuyordu. Burada şirketin büyüklüğü, uygulanacak finansal raporlama standardının seçimi açısından önem taşıyordu. Bu ayrıma göre KOBİ ölçeğindeki şirketlerin denetiminde "KOBİ TFRS"ye uygunluk aranıyordu. Bağımsız denetimin özellikle çok küçük sermaye şirketleri için yük oluşturmaması yine Bakanlığın inisiyatifine, ticaret, sanayi odaları ve TOBB gibi kuruluşların işbirliğine bağlı görünüyordu.

6335 sayılı Kanun değişikliği ile bu konuda tamamen yeni bir anlayış getirilmiş; 660 sayılı KHK ve Kamu Gözetim Kurumu uygulamaları, bağımsız denetime tabi olacak şirketlere ilişkin Bakanlar Kurulu kararı esas alınarak çok dar bir bağımsız denetim uygulaması

bugün için benimsenmiş; yukarıda da dile getirildiği üzere onbinlerce denetimsiz kalan şirketler için yeniden denetim hükmü getirilmek zorunda kalmıştır.

Kamu Gözetim Kurumu KOBİ TFRS'leri tamamen uygulama dışı bırakan bir yaklaşım sergilemekte olup, bu yaklaşım doğrultusunda 6335 sayılı Kanun değişikliği ile, bazı fıkralarda unutulsa da "KOBİ TFRS" ifadesi TTK'dan tamamen çıkarılmaya çalışılmıştır.

6- Denetim kuralları belirsiz.

Finansal tablolar denetiminin "Bağımsız Denetim Standartları"na göre yapılacağı açık. Kamu adına denetimin ve gözetimin nasıl yapılacağı ise 660 sayılı KHK ile Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurulu tarafından yapılacak düzenlemelerle ortaya konacaktı.

Ancak bu konuda Kamu Gözetim Kurumu oldukça ağır kalmış ve 2013 yılı sona ermiş olmasına rağmen uluslararası denetim standartlarıyla uyumlu bağımsız denetim standartlarının yayımlanmasını tamamlayamamıştır. Bağımsız denetim standartlarının henüz yayımlanmamış olduğu 2013 yılına ilişkin bağımsız denetim raporlarının hangi standartlara göre hazırlanmış olduğu özellikle, yeni Sermaye Piyasası Kanununa veya Bankacılık Kanununa tabi olmayan, bağımsız denetim yaptırmak zorundaki yaklaşık binbeşyüz şirket için ciddi bir hukuki problem olmaya devam etmektedir.

7- Denetçiye şirket yönetimlerini istifaya zorlayabilecek yetkiler veriliyor.

İlk denetimler aşamasında, denetlenecek KOBİ ölçeğindeki şirketlerin büyük bölümünün, olumlu görüş alamayacakları düşünülüyordu. Denetimden olumlu görüş alamayan şirketlere bir cezai yaptırım bulunmuyor ve genel kurul isterse aynı yönetim kurulunu tekrar seçebiliyor. Ancak, seçilecek yönetim kurulu, önemli hataları ve eksiklikleri düzeltip, denetimden olumlu görüş almadıkça, genel kurul, finansal tabloları üzerinden bir karar alamıyordu. Bu durum küçükten büyüğe tüm şirketlerin belirli denetim kurallarına göre kendilerini yapılandırmalarını sağlamaya yönelik son derece olumlu bir adım olarak görülmeliydi. Ancak bu eleştiriyi de 6335 sayılı Kanun değişikliği haklı bularak, denetimin kapsamı Bakanlar Kuruluna yetki verilmesini takiben oldukça daraltılıyor; bununla da yetinilmeyip denetçiden olumsuz görüş almış finansal tablolara rağmen genel kurulların bu tablolara ilişkin karar almalarının önündeki engel de kaldırılıyordu. Ortakları ve üçüncü şahıslar için uyarıcı olan tek husus, finansal tabloların üzerinde denetçiden olumsuz görüş alınmış olduğunun yazacak olmasıydı.

8- Denetçilerin denetim yaptıkları şirketlere karşı sorumlulukları yok.

TTK'nın denetçilerin sorumluluğunu tanımlayan maddesi son derece açık. Buna göre; şirketin ve şirketler topluluğunun yıl sonu ve konsolide finansal tablolarını, yıllık faaliyet raporlarını, hesaplarını inceleyen denetçiler, görevlerini yerine getirmekte kusurlu hareket ettikleri takdirde, hem şirkete hem de pay sahipleri ile şirket alacaklılarına karşı verdikleri zarar dolayısıyla sorumlu tutuluyorlar. Ayrıca yasanın çeşitli maddelerinde denetçinin bazı işlemlerde ve sır saklama ile ilgili kusur ve ihmallerinin bulunması halinde uğranan zararı tazmin edecekleri de belirtiliyor.

9- Kanunun pek çok yerinde işletme ortaklarına, yöneticilerine hapis cezası getiriliyor. Bu yasayla girişimciler sürekli hapis tehditi altında çalışmak zorunda kalacak. Ayrıca tacirlere işletme belgelerini saklama yükümlülüğü getirilirken bu konuda ihmali bulunanlara verilecek cezanın üst sınırı da yok.

Yasada belirtilen belgeleri saklamayanlar veya defterleri usulüne uygun tutmayanlar için çeşitli hapis cezaları vardı. Ancak buradaki amaç şirketlerin içinin boşaltılmasının önlenmesiydi. Bunun için de kasıt veya kötü niyet aranılıyordu. Örneğin yasanın 64. maddesi fatura sözleşme vb. belgeleri kastederek “tacir her türlü belgenin kopyasını saklamalı” diyordu. Yasa, istenen belgeleri gösteremeyenler için adli para cezası öngörüyordu. Burada hakimin para cezasını iki yıla kadar taksitlere bölmeye de olanak tanınıyordu. Yani Kanun öncelikle adli para cezası getirerek caydırıcı olmaya çalışıyordu. Hapis cezasının sözkonusu olması durumunda ise Türk Ceza Kanunu’nun 52. maddesinde yer alan, cezanın “aksi hüküm yoksa 730 günden fazla olamaz” hükmü TTK’daki hapis cezasının üst sınırını da belirliyordu.

6335 sayılı Kanun değişikliğinde bu eleştiriler de dikkate alınarak cezalar yeniden düzenlenmiştir.

10- Anonim şirketlerde payların itibari değerine orantılı olarak kullanılacak oy hakkı şirket ortakları arasındaki dengeleri bozacak. Ayrıca “Şirket yönetim kurulu üyelerinin dörtte biri yüksek öğretim görmüş olacak” hükmü de, yönetim kurulu üç kişiye uygulanamayacak.

Şirket ortaklarının ellerindeki pay senetlerinin itibari değerinin sermayeye oranına göre oy hakkına sahip olması daha hakkaniyetli bir durumdur. Almanya, İsviçre, Fransa gibi ülkelerdeki uygulamalar da bu yöndedir.

Yönetim kurulu sayısındaki dağılıma ise doktrin ve içtihatlar çözüm getirecektir. Örneğin eski TTK döneminde “yönetim kurulunun toplanması için yarıdan bir fazlası aranır” denirken 7 kişilik bir yönetim kurulunun yarısı 3.5, bir fazlası 4.5 olarak hesaplanıyordu. Bu gibi durumlarda ne yapılacağına Yargıtay, kararlarıyla çözüm getirmiştir: Yargıtay "yarım irade tam'a bağlanır" diyerek, sayıyıörnekte5 olarak tespit etmiştir. Yüksek öğretim işinde de doktrindeki görüşlerin buna benzer yorumlar getirebileceği beklenebilir. Örneğin 3 kişilik yönetim kurulunda 1 kişinin yüksek öğrenim görmüş olması yeterli olacaktırşeklinde.

	YENİ TTK'YA YÖNELİK 10 ELEŞTİRİ	GERÇEK DURUM
1	Yeni TTK tartışılmadı, aceleye getirildi	Yeni TTK 1999'dan beri hazırlanıyor, 2005'ten beri de mecliste tartışıldı ve kabul edildi.
2	Şirketlerin ticari sırları internette açıklanacak	Günümüzde halka açık şirketler zaten "ticari sır" kapsamına girmeyen mali tablolarını kamuoyuna açıklıyorlar. Düzenleme yalnızca bu zorunluluğu tüm sermaye şirketlerine yaygınlaştırıyordu. Ancak6335 sayılı Kanun değişikliği ile eleştiri ciddi bulundu ve gerekli değişiklik yapıldı.
3	Yöneticilere ödenen ücret ticari sırdır, açıklanmamalıdır	Dünya ekonomilerinde şirketlerin yöneticilerine yaptıkları ödemeleri açıklamaları şeffaflığın bir gereği sayılıyor. Yasada bu tür ödemelerin kişi bazında açıklanması da istenmiyordu. Ancak6335 sayılı Kanun değişikliği ile eleştiri ciddi bulundu ve gerekli değişiklik yapıldı.
4	Şirkete borçlanma yasağı ortakları zor duruma düşürecek	Yeni TTK ortakların şirketten sınırsız borç almasını değil, ücret, ikramiye ve kâr payı almasını öngörüyordu. Koyulan sermayenin erimesini engelleyecek bu uygulama vergi düzenlemeleriyle de teşvik edilmeliydi. Ancak6335 sayılı Kanun değişikliği ile eleştiri ciddi bulundu ve gerekli değişiklik yapıldı.
5	Şirketlere ölçek ayırımı yapılmadan denetim yükümlülüğü getiriliyor	Muhasebe standartlarında küçük, orta ve büyük şirketler için ayırım getiriliyor. Denetim raporları ise Türkiye Finansal Raporlama Standartları'na (TFRS), KOBİ'lerde ise KOBİ TFRS'ye göre yapılacaktı.
6	Denetim kuralları belirsiz	Denetimler Bağımsız Denetim Standartları'na göre yapılacak. Denetçilerin denetimi ise Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurulu tarafından yapılacak düzenlemelerle ortaya konacaktır.6335 sayılı Kanunla gerekli değişiklikler yapılmış olup halen süreç devam etmektedir.
7	Denetçiye yönetimi istifa ettirecek yetkiler veriliyor	Denetçiden olumlu rapor alamayan şirketler için bir cezai yaptırım yok. Yasa, her boyda şirketin belirli denetim kurallarına göre kendini yapılandırmasını öngörüyor. Ancak6335 sayılı Kanun değişikliği ile eleştiri ciddi bulundu ve gerekli değişiklik yapıldı.
8	Denetçilerin sorumluluğu belirsiz	Finansal tabloları inceleyen denetçiler, kusurlu hareket ettikleri takdirde, hem şirkete hem de pay sahipleri ile şirket alacaklılarına karşı verdikleri zarar dolayısıyla sorumlu tutuluyorlar.
9	Şirket ortakları sürekli hapis tehditi altında bırakılıyor	Yeni yasa şirketlerin içinin boşaltılması ve kötü niyetli davranışlara ceza öngörüyor. Bu cezalar da öncelikle para cezası olarak uygulanıyor. Yasanın amacı kimseyi hapse atmak değil, kötü niyetli davranışlar karşısında caydırıcı olmak. Ancak6335 sayılı Kanun değişikliği ile eleştiri ciddi bulundu ve ceza hükümlerinde gerekli değişiklik yapıldı.
10	Genel kurul ve yönetim kurullarındaki dengeler bozuluyor	Anonim şirketlerde ortakların itibari değer oranında oy kullanması daha hakkaniyetli bir uygulama. Yönetim kurullarında dörtte bir oranında yüksek öğrenim görmüş üye bulunması da sayısal olarak içtihatlarla zaten çözülebilecek bir durum.

TÜRMOB YENİ TTK SÜRECİNE NASIL HAZIRLANDI?

Yaklaşık 55 yıldır uygulanmakta olan Türk Ticaret Kanunu'nun yerine geçmek üzere, 14 Şubat 2011 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 6102 sayılı "Türk Ticaret Kanunu"nu ve "KOBİ'ler İçin Türkiye Finansal Raporlama Standardı"nı; küreselleşmenin bir sonucu olarak değerlendirmek mümkün.

TÜRMOB Yeni Türk Ticaret Kanunu'nun hazırlık aşamasından, uygulanma sürecine kadar, sorumluluklarının bilincinde olarak, aktif görev üstlenmiştir. Üç aşamalı bu sürecin ilk aşamasını yasanın hazırlanması ve kabulü, ikinci aşamasını uygulayıcıların eğitimi ve üçüncü aşamasını tanıtım oluşturmaktadır.

1- Yeni Türk Ticaret Kanunu'nun Hazırlanması ve Yürürlüğü

TÜRMOB yasal düzenlemenin hazırlık aşamasından başlayarak çalışmalara katılmış, düzenlemeye katkı koymuş, bilgilendirme toplantıları düzenlemiştir. Meclis aşamasında, Komisyon çalışmalarında teknik katkılar sağlanmış ve düzenlemenin TBMM'de görüşülmesi ve yürürlüğe girmesi için temaslarda ve girişimlerde bulunmuştur.

2- TÜRMOB Mensuplarının Eğitimi

"Yeni Türk Ticaret Kanunu", Standartlar" ve "Denetim" alanlarında eğitimi sağlayabilmek üzere "TÜRMOB Eğitim Projesi"ni ortaya koyduk. İki aşamalı olarak planladığımız projenin ilk aşamasını "Eğiticilerin Eğitimi" faaliyetleri, ikinci aşamasını "Meslek Mensuplarının Eğitimi" faaliyetleri oluşturdu.

Projenin ilk aşamasını yürütmek üzere, Nisan 2011 döneminde çalışmalarımıza başladık.

2011 yılı sonuna kadar;

1. Yeni Türk Ticaret Kanunu
2. KOBİ-TFRS
3. Denetim, Denetim Standartları ve Uygulamaları

alanları için "TÜRMOB Eğiticileri"nin yetiştirilmesi ve yetkinleştirilmesi çalışmalarını yürüttük. 8 ayı aşan bir süre boyunca devam eden "Eğitici Eğitimi" faaliyetlerinde 400 "TÜRMOB Eğitici" yetişerek yetkinleşti.

Eğiticilerin sayısı, eğitimin süresi ve eğitim yerleri itibarı ile meslek örgütleri içinde bir ilk olduğunu düşündüğümüz "bu eğitici eğitimi" faaliyeti, eğitimde sürekliliği sağlayabilmemizin temel unsurlarından birini oluşturacak.

Meslek mensuplarına yönelik olarak yürütülecek eğitimlerde kullanılacak eğitim materyallerini ve uzaktan eğitim sistemini oluşturduk.

"TTK", "KOBİ-TFRS" ve "Denetim, Denetim Standartları ve Uygulamaları" alanlarında yapılmış eğitim faaliyetlerini kapsayan "TÜRMOB Eğitim Projesi"nde nihai amacımız, "3568 sayılı Kanunun, 5786 sayılı Kanun ile değişen 44. maddesinde yer alan Mesleki Geliştirme Eğitimleri"nin yapılabilmesine olanak sağlamaktır. Bu proje çerçevesinde yürütülen, "TTK, KOBİ-TFRS ve Denetim, Denetim Standartları ve Uygulamaları"

eğitimlerini Mesleki Geliştirme Eğitimleri kapsamında değerlendireceğiz.

Projede eğitim faaliyetleri, yüz yüze eğitim ve uzaktan eğitim yöntemleri birlikte kullanılarak yürütülmüştür. Bu kapsamda, her bir eğitim alanı için bu alanlara özgü eğitim materyalleri üretilmiştir.

Eğitime katılanlar, eğitim öncesinde kendilerine verilen “Dijital Eğitim Kartları”nı, bu kartlar için oluşturulan cihazlara tanıtılarak devam etmişlerdir. Portal ile doğrudan iletişim halinde olan bu cihazlardan alınan bilgilerle “TÜRMOB Eğitim Kütüğü” oluşturulmaktadır.

Sınıf ortamında yüz yüze eğitim yöntemi ile yürütülen eğitimlere katılan meslek mensupları, eğitime katıldıkları alan için portal üzerinden “Eğitime Katılım Belgesi” almışlardır.

Sınıf eğitimleri ile portal üzerinden uzaktan eğitim yöntemi ile yürütülen eğitimlere katılmış ve portalda yer alan “Eğitim Değerlendirmeleri”nde başarılı olmuş mali müşavirler ise “Eğitime Katılım ve Başarı Belgesi” almışlardır.

Denetim alanında yürütülen eğitimlere katılan meslek mensupları öncelikle TTK ve KOBİ-TFRS alanında yürütülen eğitimlere katılmışlar ve kendilerinden “Eğitim Değerlendirmeleri”nde başarılı olmaları beklenmiştir.

Şubat 2012 tarihi itibarıyla ülke genelinde Odalarımız aracılığıyla meslek mensuplarımızın eğitimlerine başlanmış ve yoğun bir şekilde bu faaliyet TTK yürürlüğe girmeden tamamlanmıştır.

Eğitim çalışmamızda meslektaşlarımıza 7 saat Türk Ticaret Kanunu, 14 saat KOBİ TFRS ve 78 saat Bağımsız denetim eğitimi vermiştir. Bağımsız denetim eğitiminin 36 saatini uzaktan eğitim ve 42 saatini yüz yüze eğitim tekniği ile gerçekleştirdik.

Temmuz 2012 itibarıyla Mali Müşavirlerin, Yeni Türk Ticaret Kanunu hükümlerine uygun olarak mesleki faaliyetlerini yerine getirmeleri için TÜRMOB olarak eğitim projesi başarı ile tamamlanmış iken, 6335 sayılı Kanun değişikliği ve daha sonra da Kamu Gözetim Kurumu tarafından çıkarılan Bağımsız Denetim Yönetmeliği Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'na göre kamu kurumu niteliğinde bir meslek kuruluşu olan TÜRMOB'un varlığını, eğitim ve uygulamalarını, meslek mensuplarının 3568 sayılı Kanundan aldıkları meslek unvanları ve denetim yetkilerini görmezden gelerek, meslek mensuplarının önüne yeni maliyet ve külfetler getirmeye devam etmiş; 3568 sayılı Kanunda yer alan meslek tanımlarının ötesinde adeta bir yeni bağımsız denetçi mesleği tanımlayacak ve ruhsatlandıracak bir çabanın içine girmiştir. TÜRMOB olarak meslek mensuplarımızın haklarını korumak üzere kendi yasamızdan aldığımız yetki ve diğer düzenlemelerin verdiği hukuki imkanlar çerçevesinde her türlü hukuki yola bugüne kadar vakit geçirilmeksizin başvurulmuş olup, bundan sonra da tereddütsüz başvurulmaya devam edilecektir.

3- Yeni Türk Ticaret Kanunu'nun Tanıtımı

TÜRMOB kendi mensuplarının bu sürece hazırlamanın yanı sıra toplumunda bu sürece hazırlanması gerektiği görüşünde hep olmuştur. TÜRMOB, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı ve TOBB ile birlikte düzenlediği bilgilendirme toplantıları ile en geniş kesimlerin Yeni Türk Ticaret Kanunu'na yönelik bilgilendirilmelerini sağlamayı amaçlamıştır. Bu yönde bir çok ilimizde bilgilendirme toplantıları yapılmıştır.

TÜRMOB ÖNERİLERİ

1- 6335 ve 6455 sayılı Kanun değişiklikleri sonrası durum karşısında, TTK'nın temel felsefesine acilen dönülmesi gerekmektedir

Bugün TTK'da özellikle ticari defterlerin tutulması, finansal raporlama ve bağımsız denetimde geline durum karşısında acilen TTK'nın temel felsefesine dönülmesinde büyük önem bulunmaktadır. Tepki ve eleştiriler sonucu 6335 sayılı Kanunla yapılan değişikliklerle adeta denetimsiz bir sermaye şirketleri dönemine işletmelerimizi sokmuştur. Tepki 6455 sayılı Kanunla gelmiş; ancak tüm anonim şirketleri denetime tabi tutan bu hükmün uygulamasını ortaya koyacak, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı'nın hazırlayıp Bakanlar Kurulu'nun yürürlüğe koyacağı yönetmelik bir an önce çıkarılmalıdır. 660 sayılı KHK ve Kamu Gözetim Kurumu düzenleme ve uygulamalarında olduğu gibi TÜRMOB'u bilinçli bir şekilde düzenleme dışında tutma ve gözardı etme anlayışından acilen vazgeçilmelidir. Yeni Yönetmelikte TÜRMOB'a gereken yer verilmeli ve TÜRMOB dahil tüm kurumların Türkiye'nin kurumları olduğu ve Türkiye'nin geleceğine hizmet etmek üzere var oldukları unutulmamalıdır.

Sırasıyla ticari defterlerin tutulmasında finansal raporlama standartlarına uygun bir muhasebe anlayışı benimsenmeli, bağımsız denetim kapsamı ciddi şekilde genişletilmeli, meslek mensuplarının önüne getirilen engel, yükümlülük ve maliyetler kısa sürede makul ölçülere taşınmalıdır. Ortak hedef dar kesimler için meslek yaratmak değil, Türkiye'yi bir yere taşımak olmalıdır.

2- Mikro ölçekteki sermaye şirketlerinin gerçek kişi ticari işletmesine dönüşmesini sağlayan TTK 164. maddenin uygulanması için vergi kolaylıkları bir an önce getirilmelidir

Bu konuda kanaatimizce Vergi Konseyine önemli bir görev düşmektedir. Bir an önce bu hükmün uygulanmasını sağlayacak vergi kolaylıkları Maliye Bakanlığı'na önerilmelidir. Bu hüküm uygulanırsa sayıları yüzbinleri bulan sermaye şirketlerinin sayısında önemli bir azalma gözlemlenebilecektir.

3- Borçlanma yerine kâr dağıtımının teşvik edilmesi için stopaj düşürülmelidir

Yeni TTK'nın ortaklara ve yöneticilere sermaye şirketlerinden borçlanma yasağı getirmesi olumlu bir gelişmedir. Gerçi 6335 sayılı Kanun değişikliği ile konu ciddi sekteye uğramış olsa da ana felsefeyi koruyacak değişiklik yapılması her zaman mümkün görülmektedir. Ancak bugüne kadar pay sahipleri, ortaklar ve organ üyelerinin şirketten ücret veya temettü alabilmelerini belirleyen, hatta çoğunlukla da engelleyen genelde hep vergi kanunlarındaki hükümler olmuştur. Yeni TTK'nın sağlıklı uygulanabilmesi için bu kanuna

uygun olarak vergi yasalarında ve ilgili mevzuatta yapılacak değişiklikler önem taşımaktadır. Sermaye şirketlerinde kâr dağıtımıyla ortaya çıkan gelir vergisi stopajı halen yüzde 15 düzeyindedir. Bu stopajın örneğin yüzde 5 gibi bir orana indirilmesi ve belirli bir sınır geçildiğinde beyanname yükümlülüğünün de kaldırılması durumunda kâr dağıtımının önündeki engel tamamen yok edilmiş olacaktır. Bu uygulama ortaklara kâr dağıtımının önünü açarak ortaklar cari hesabını kendiliğinden tasfiye edecektir.

4- Ortaklara yapılan ücret ödemelerinde vergi yükü azaltılmalıdır.

Aynı uygulamanın ortaklar için ücret ödemesinde geçerli olabilmesi, özellikle aile şirketlerinde çalışanların ücret almasını sağlayacak, bu durum şirketlerin daha gerçekçi maliyet hesapları yapabilmelerine de olanak vererek şirketlerde ortaklar açısından kâr-ücret ayrımını iyice netleştirecektir.

5- Denetim maliyetleri teşvik kapsamına alınmalıdır.

Dış denetim veya bağımsız denetim konusunda ortaya çıkacak maliyetlerin bir kısmı devlet tarafından bir kısmı da ticaret, sanayi odaları ve TOBB tarafından karşılanmalıdır. KOSGEB ve başka kuruluşlardan teşvik hak eden sermaye şirketleri, büyüme stratejilerini ortaya koyduklarında bağımsız denetim maliyetlerini de teşvik olarak alabilmelidir. Bu şekilde bağımsız denetime salt maliyet gözüyle bakılması ve dar uygulama cabası içinde olunmasından vazgeçilebilecektir.

5- Gayri nakdi sermaye konusuna açıklık getirilmelidir.

Yasada fikri mülkiyet hakları ve ticari itibar gibi gayri nakdi ve gayri fiziki değerlerin de şirkete sermaye olarak konabileceği hükmü getiriliyor ve bu konuda değerlendirme için Asliye ticaret mahkemelerinin atayacağı bilirkişiler yetkilendiriliyor. Gayrimenkuller, ulaşım araçları, üçüncü kişilere ait alacak senetleri, pay senetleri ve benzerlerinin değerlerinin saptanması mümkün olmakla birlikte fiziksel olmayan varlıkların değerlerinin saptanmasında bazı zorluklar ortaya çıkabilecektir. Özellikle, marka, patent gibi fikri mülkiyet hakları ile alan adları, web siteleri gibi sanal hakların değerlerinin saptanması konusu şirket kuruluşlarında ihtilafa neden olabilecek bir konudur. Özellikle fikri mülkiyet hakları ve sanal ortamdaki hakların değerlerinin saptanması konusunda Gümrük ve Ticaret Bakanlığı bünyesinde bir komisyon oluşturularak ilkeler saptanmalıdır.

SONUÇ

Yeni Türk Ticaret Kanunu'nun kuruluş temelleri yok edilmeden, bir an önce yeni Türk Ticaret Kanunu düzenine geçilmelidir. Bu yönde, yeni TTK'nın başlangıçta sahip olduğu muhasebe, finansal raporlama ve bağımsız denetim felsefesine bir an önce dönülmelidir.

TÜRMOB'a, 3568 sayılı Meslek Kanunumuzun sahip olduğu temel prensiplere, bu işi layıkıyla yapacak meslek mensuplarına gereken özenin gösterilmesinde ilgili Kurumlar azami dikkat göstermelidir.

- Türk ticaretinin çağdaşlaşması, gelişmesi ve kurumsal yönetim anlayışını benimsemesi için,
- Şeffaflaşmak ve gelişmiş ülke normlarına ulaşabilmek için,
- Ucuz maliyetlerle finansal kaynaklara ulaşabilmek için,
- Rekabet gücümüzü artırmak ve uluslararası piyasalarda söz sahibi olabilmek ve sürdürebilmek için,
- Uluslararası sermayenin ülkemize tereddüt etmeden gelebilmesi ve yatırımlarını Türkiye'de gönül rahatlığıyla yapabilmesi için,

6102 sayılı Yeni TTK'nın uygulamalarına şiddetle ihtiyaç vardır.

Yasanın en iyi şekilde uygulanabilmesi için bu zamana kadar olduğu gibi bundan böyle de TÜRMOB camiası olarak üzerimize düşen görevi yapmaya devam edeceğiz.

TÜRMOB

Türkiye Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler ve Yeminli Mali Müşavirler Odaları Birliği
Gençlik Cad. No:107 Anıttepe/ANKARA

Tel: 0 312 232 50 60 [10 Hat] **Faks:** 0312 232 50 73 turmob@turmob.org.tr